

شطرنج مدرن

دروس

ACHIMAZ

فروشگاه تخصصی شطرنج

شطرنج را از قهرمانان جدید یاد بگیریم!

WWW.ACHIMAZSTORE.IR

مولف: بروس پاندولفینی   مترجم: مهندس امین مهنا

شطرنج مدرن

بروس

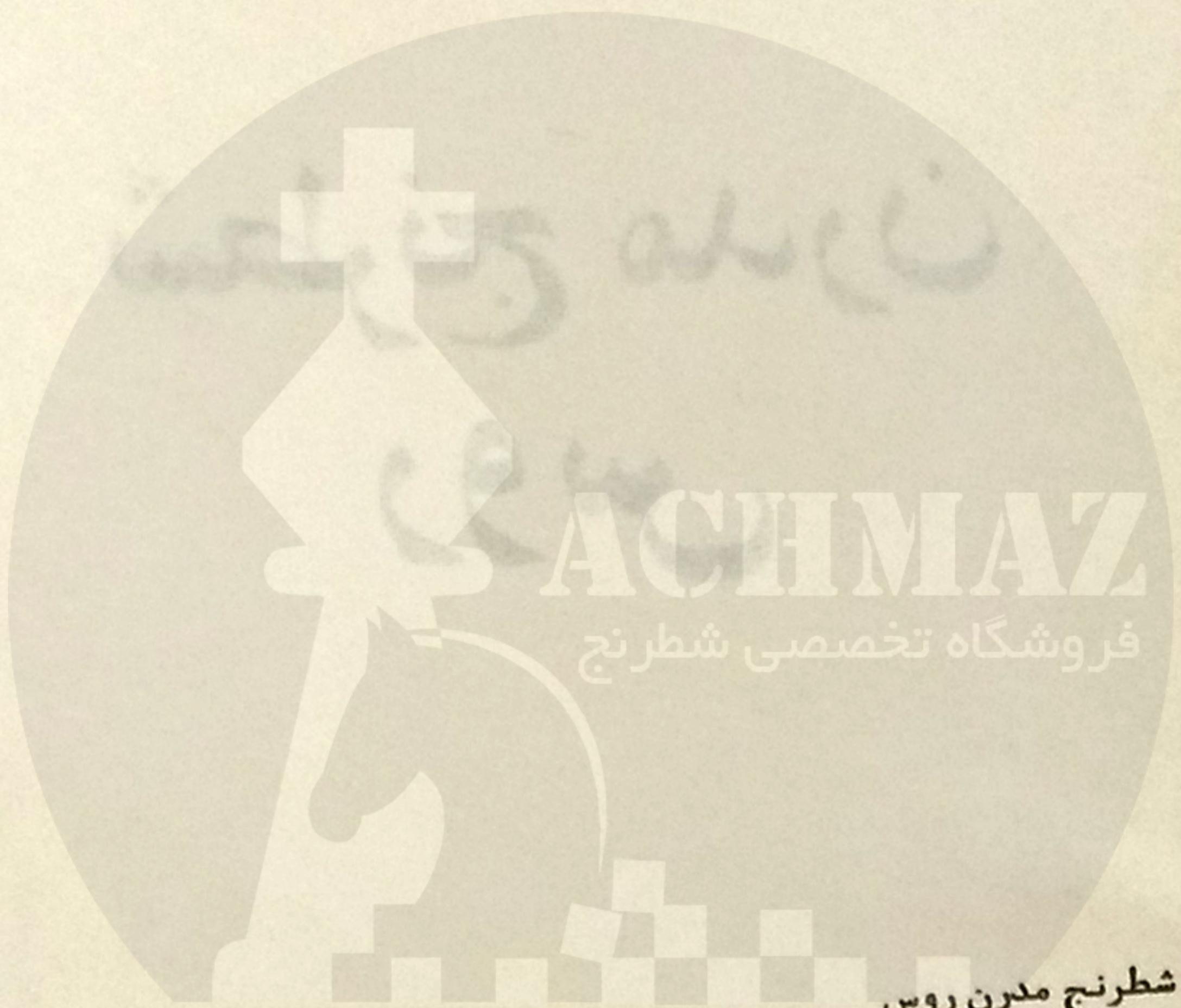
ACHMAZ

فروشگاه تخصصی شطرنج

WWW.ACHMAZSTORE.IR

مولف : بروس پاند ولفینی   مترجم : مهندس امین مهنا

ACHMAZ

فروشگاه تخصصی شطرنج

شطرنج مدرن روس

مؤلف : بروس پاندولفینی

مترجم : مهندس امین مهنا

تاپ : دانشجو

ناشر : مترجم تبریز - صندوق پستی ۵۱۳۳۵ - ۴۶۹۷

تیراز : ۳۳۰۰

چاپ اول : خرداد ۱۳۷۰

هر گونه کپی و نقل مطالب تنها با اجازه کتبی مترجم مجاز می باشد.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

مقدمهٔ مترجم

۲

پیشگفتار

۸

فصل اول

خانه‌های روشن، زمان و حمله

۴۶

فصل دوم

خطوط باز، مرکزو شاه قلعه‌نرفته

۸۰

فصل سوم

فروسگاه تخصصی شترنج
پیاده‌های ضعیف، بازی پوزیسیونی و آخر بازی

۱۱۸

فصل چهارم

پیشروی پیاده‌ها

۱۵۸

فصل پنجم

ضدحمله و تاکتیک

۱۹۲

فصل ششم

مرکزباز، قلعه‌گیری در جناح وزیر و فضا

۲۳۴

بازیکنان

ACHMAZ
فروشگاه تخصصی شطرنج

WWW.ACHMAZSTORE.IR

بنام خدا

مقدمه مترجم

بازی استادان و نام آوران شترنج همواره مورد توجه و تعجب شترنج بازان غیر حرفه‌ای بوده است. سئوالاتی نظیر "آیا این حرکت بسیار آرام نیست؟ آیا این دفاع ضعیف نیست؟" و ... سئوالات متعارفی هستند که همواره در هنگام بررسی بازی استادان شترنج در ذهن ظاهر می‌شوند.

فروشنده شخصی شترنج

مسلم است که مطالعه بازیهای بزرگان شترنج یا دانستن تئوری گشایش‌های متنوع، بدون اینکه علت و فلسفه انجام حرکات آن را بدانیم، چیزی زیادی عاید ما نکرده و آنها را به معلومات نخواهد افزود.

در این کتاب مؤلف با بررسی تک تک حرکات بازی استادان شترنج، ضمن پاسخگوئی به سئوالات، به توضیح اصول نوینی می‌پردازد که شترنج مدرن برآنها استوار است.

برتری مکتب شترنج روس آنرا به صورت مکتب مسلط و برتر و مادر شترنج جهان در آورده است. نمی‌توان به شترنج امروزی جهان پرداخت و ویژگیهای شترنج روس را در آن ندید، (البته منظور از کلمه، روس در اینجا کشور شوروی بوده و ملیت خاصی مد نظر نمی‌باشد).

ویژگیهای شترنج امروز شوروی را بیشتر در بازی استادان سطح بالای این سبک می‌توان دید. استادانی چون یوسوپوف، دالماتوف و

بلیافسکی و . . . افرادی از "نسل کاسپاروف" هستند که مشخصات این سبک را بطور واضح به نمایش می‌گذارند. قهرمانانی چون کاسپاروف و کارپف، بدليل نبوغ ویژه^۱ خود، پیچیدگیهای انحصاری را در بازی خود منعکس می‌کنند که بررسی آن در کتاب دیگری خواهد آمد. (هر چند در این کتاب از نظریات و تفسیرهای آنها بکرات استفاده شده است.)

در این کتاب ضمن تفسیر بازیهای استادان ممتاز روس، قدم به قدم به تعلیم این سبک پرداخته شده است. این کتاب برای شطرنج - بازانی که می‌خواهند بطور اصولی شطرنج مدرن را فراگیرند، و بازی خود را به سطح برتری ارتقاء دهند، نوشته شده است.

بازیهای که در کتاب مورد بررسی قرار گرفته‌اند از بهترین بازیهای هستند که نمایندگان ممتاز مکتب شطرنج روس در سالهای اخیر انجام داده‌اند. این بازیها، بطور مشخص ویژگیهای خاص مکتب شطرنج روس به نمایش می‌گذارند.

خواننده بعد از خواندن این کتاب، خود می‌تواند مستقیماً "از بازی استادان شطرنج استفاده کرده و به تفسیر آنها بپردازد.

مؤلف برخی از واریانت ها را به عمد ذکر نکرده است و بررسی آنها را به عهده^۲ خواننده گذاشته است. خواننده به این وسیله می‌تواند ضمن تمرین و مرور دروس قبلی، توانائی خود را در تحلیل بازیهای آزمایش کند.

سعی مترجم براین بوده است که کتاب خالی از استباها در امر ترجمه و یا ثبتِ حرکات بازیهای باشد (امری که متأسفانه در کتب و مجلات منتشره درباره شطرنج متداول است). این امر مهم، مدیون همکاریهای دوستان، بخصوص آقای علیرضا به روان و راهنمایی‌های استاد محترم زبان دانشگاه تبریز خانم شمس آوری می‌باشد.

مترجم همچنین از آقای اسماعیل فرشی جهت یاری در امر ترجمه کتاب سپاسگزاری می‌نماید.

از خوانندگان محترم تقاضامی شود سئوالات و پیشنهادات و نظرات خود را به آدرس مترجم تبریز صندوق پستی ۴۶۹۷ - ۵۱۳۳۵ ارسال دارند.

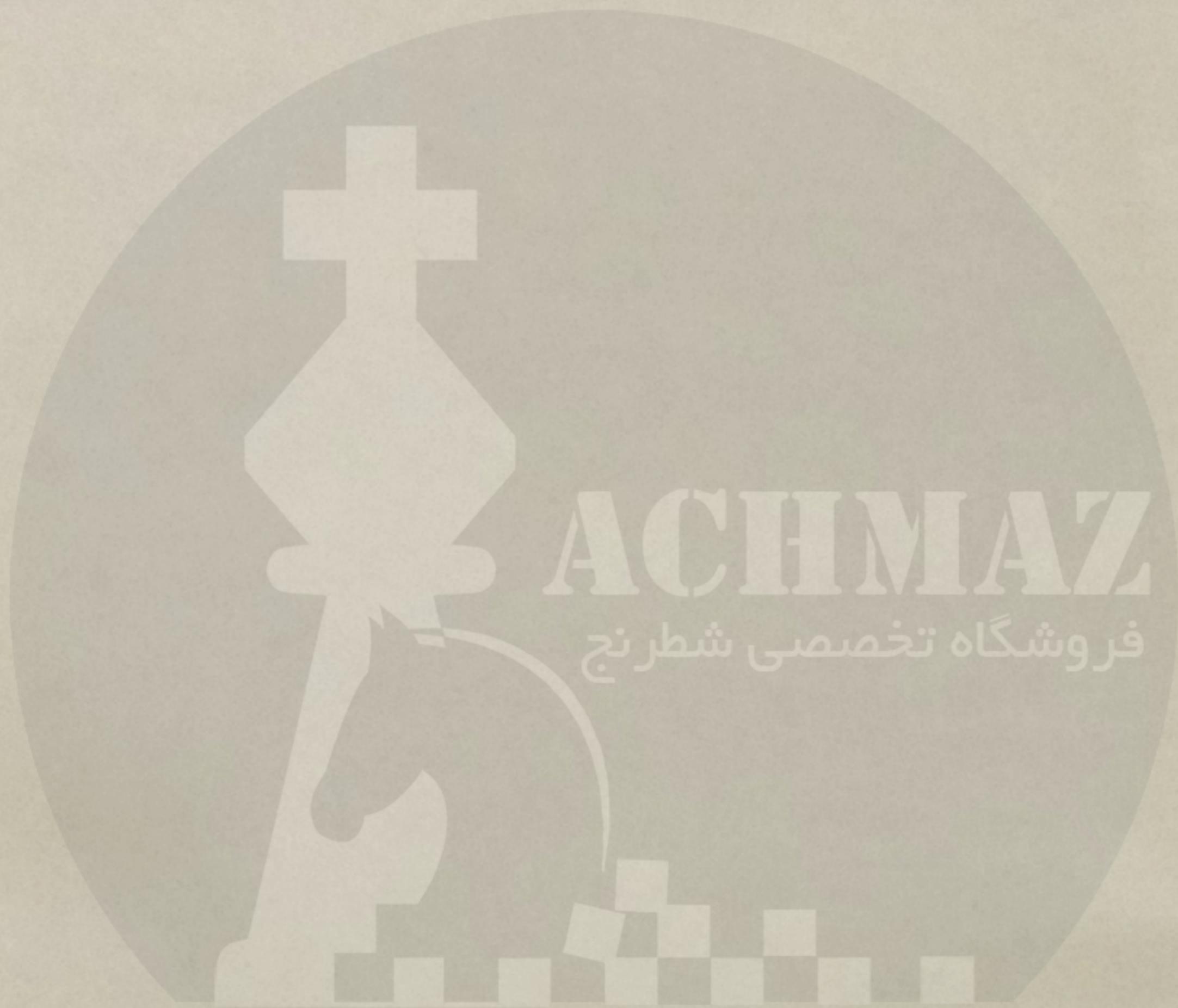

ACHMAZ

فروشگاه تخصصی شترنچ

WWW.ACHMAZSTORE.IR

پیشگفتار

WWW.ACHMAZSTORE.IR

مقدمه

شطرنج مدرن سام کتابی است آموزشی بر اساس شش بازی شطرنج از استادان بزرگ شوروی که در چند سال اخیر انجام شده است، هر فصل چند موضوع اساسی در شطرنج معاصر را از طریق بحث بصورت سؤال و جواب بررسی کرده و خواننده را در تغییرات هر بازی راهنمایی می‌کند. این شش فصل یک دوره، کامل را در شطرنج مدرن ارائه می‌دهند - با نشان دادن اینکه چگونه حرکتها، نقشه‌ها، واستراتژیهای شکل می‌گیرند. برای اینکه چرا این کتاب به شطرنج روسی می‌پردازد دلیل خوبی وجود دارد. از سال ۱۹۲۷ رو سهاب طور دائم دارای عنایین جهانی (بجز ۳۷ - ۱۹۳۵ و ۲۵ - ۱۹۷۲) بوده‌اند. حدود نصف استادان بزرگ جهان از شوروی می‌باشند که بعنوان بهترین بازیکنان در جهان شناخته شده‌اند. شطرنج در شوروی یک بازی ملی است که تمام روزنامه‌ها هر روز ستونهایی را به آن اختصاص می‌دهند. شطرنج یک بخش کامل از برنامه تحصیلی مدارس بوده و برتری معلمان و مربیان روسی غیرقابل ابتکار است - آنها شطرنج را بصورت یک علم کامل درآورده‌اند. در هیچ کجای دنیا شطرنج این‌چنین اعتبار والائی ندارد.

در کتاب شطرنج مدرن تکیه من روی بازیکنان جوان روسی است چرا که آنان در مرکز فعالیت قرار دارند. استادان بزرگ مشهور قدیمی جایشان را به طلایه‌داران پر انرژی جوان داده‌اند. در یک بازی تیمی در سال ۱۹۷۰ در بلگراد، ده استاد بزرگ برتر روسی در مقابل ده استاد بزرگ بقیه جهان قرار گرفتند. اما در مسابقه مشابه در سال ۱۹۸۴ لندن، فقط سه بازیکن از تیم سال ۱۹۷۰ شوروی در بازی شرکت داشتند. نسل جدیدی از شطرنج‌بازان جوان روسی برای سال‌های آینده در شطرنج حکمرانی خواهند کرد.

این بازیکنان جوان چه وجہ تمايزی دارند؟ توضیح و بیان استیل آنها بخاطر گوناگون بودن مشکل است. عموماً "آنها روحیه، جنگندگی و تعصب خاصی برای پیروزی دارند. آنها در پیدا کردن ضد حمله‌ها، دفاع

فعال، بطور شگفت انگیزی با استعداد هستند. بازیهای آنها باید بطور دقیق در گشایشها مطالعه شود، چرا که دارای تاکتیکهای بدیع زیاد و ایده‌های غیر معمول هستند. در یک نگاه، کار اساسی آنها، مانور برای پوزیسیونهای نامتقارن می‌باشد، که با وجود تفاوت‌هایی در کارشان، از لحاظ امتیاز و ریسک کردن (کاری که دلخواه بازیکنان برتر است) مشابهند. بالاتر از همه، آنها تحلیل‌گرانی عالی می‌باشند که تمام موقعیت‌ها را بطور عمیق می‌بینند.

این شیرهای جوان با استادان قبلی چه تفاوتی دارند؟ بطور کلی آنها بهتر از قبلی هادرس خوانده و بهترین را از گذشتگان یاد گرفته‌اند.

در این کتاب شش بازی استادان بزرگ شطرنج معاصر روس در شش فصل جداگانه آورده شده‌اند. هر بازی با قسمتی بعنوان "درجستجوی چه چیز" شروع می‌شود که موضوعات اصلی آن بازی را شرح می‌دهد. آنکاه بازی با تحلیل تمامی حرکات آورده می‌شود. آنچه که در این کتاب بصورت سؤال و جواب آمده، تازه‌وبی سابقه است. جواب هر سؤال بصورت خاص و نیز کلی داده شده است که مفاهیمی نظیر اصول، ایده‌ها قواعد، توصیه‌ها، تکنیکها، روش‌ها، و دستورات عملی را معرفی می‌کند. هر مفهومی در واقع یک درس شطرنج می‌باشد و بیش از صد مفهوم در این کتاب آمده است. تمام آنها را هنمائی کاملی را در مورد اصلاح سریع و بنیادی شطرنجستان، به شما می‌دهند. تکمیل و بررسی تمامی حرکات، سؤال‌ها، جواب‌ها و دروس بوسیله بازیکنان و متفسکرین قوی روسی انجام شده است. و خلاصه، هر فصل در ضمیمه آخر آن آمده است. این روش یادگیری جالب و عملی فقط می‌تواند با تعلیم مستقیم و رو در روی یک استاد شطرنج، مقایسه شود.

بازیهای نشان دادن کامل ترین ایده‌های شطرنج انتخاب شده‌اند. شش استاد بزرگ برتر که این بازیها را انجام داده‌اند، استیلرهای برتر شطرنج مدرن شوروی را منعکس می‌کنند. متأسفانه بخاطر محدودیت صفحات کتاب نمی‌توانیم بازیهای دیگر استادان بزرگ و جوان شوروی را بیاوریم. ممکن است که آنها را نیز در جلد دیگری ارائه دهیم.

این کتاب دنیای شگفت انگیز شطرنج شوروی را بشکلی انقلابی به نمایش در می‌آورد. برای استاد شدن در بازی مساله مهم این است که آیا هدف شما تسلط بر دنیای شطرنج است یا فقط شکست یک حریف دیگر.

علامات شطرنج

بهترین راه برای خواندن این کتاب نشستن پشت صفحه، شطرنج و چیدن مهره‌ها است. سیستم کار به شکل زیراست:

- صفحه، شطرنج از یک شکل هشت در هشت باشست و چهارخانه تشکیل شده است.

- ستونها از a تا h (از چپ به راست) نام گذاری شده‌اند.

- ردیفها از 1 تا 8 (از پائین به بالا) نام گذاری شده‌اند.

بنابراین می‌توانیم هر خانه، صفحه، شطرنج را بایک حرف و یک عدد (که حرف اول نوشته می‌شود) مشخص کنیم (دیاگرام A را ببینید).

بعنوان مثال، شاه سفید در موقعیت عادی در خانه 51 می‌باشد و شاه سیاه در خانه 88. لذا خانه‌ها از دیدگاه سفید نام‌گذاری شده‌اند.

علاماتی که باید بدانید

K یعنی شاه

Q یعنی وزیر

R یعنی رخ

B یعنی فیل

N یعنی اسب

پیاده‌ها در موقع ثبت حرکاتشان علامتی ندارند. اما در بازی با نام ستونشان مشخص می‌شوند - پیاده، ستون b را پیاده، b گویند.

اگر پیاده‌ای مهره‌ای را بگیرد، فقط ستونی را که پیاده عمل کرفتن را از آنجا شروع کرده است، نشان می‌دهند. بنابراین اگر پیاده، b2 سفید یک پیاده، اسب، فیل، رخ و یا وزیر سیاه را که در خانه 1a3 است بگیرد، بصورت b×a3 نوشته می‌شود. در نمایش گرفتن مهره، نام خانه، گرفته شده را می‌نویسند نه نام مهره، دشمن را.

× یعنی می‌گیرد

+ یعنی کیش

0-0 یعنی قلعه گیری کوچک (جناب شاه)

0-0-0 یعنی قلعه گیری بزرگ (جناب وزیر)

! یعنی حرکت خوب

!! یعنی حرکت خیلی خوب

? یعنی حرکت سؤال برانگیز (ضعیف)

یعنی حرکت اشتباه	??
یعنی حرکت پر خطر و مبهم	??
یعنی احتمالاً یک حرکت خوب اما غیر واضح	!?
یعنی اولین حرکت سفید	1.
یعنی اولین حرکت سیاه	1...
یعنی سفید می برد	(1-0)
یعنی سیاه می برد	(0-1)

خواندن یک بازی
دیاگرام B را ملاحظه کنید . سعید می توانست درسه حرکت مات

a8b8c8d8e8f8g8h8
 a7b7c7d7e7f7g7h7
 a6b6c6d6e6f6g6h6
 a5b5c5d5e5f5g5h5
 a4b4c4d4e4f4g4h4
 a3b3c3d3e3f3g3h3
 a2b2c2d2e2f2g2h2
 a1b1c1d1e1f1g1h1

DIAGRAM A

DIAGRAM B

کندو آنرا چنین می نویسند .

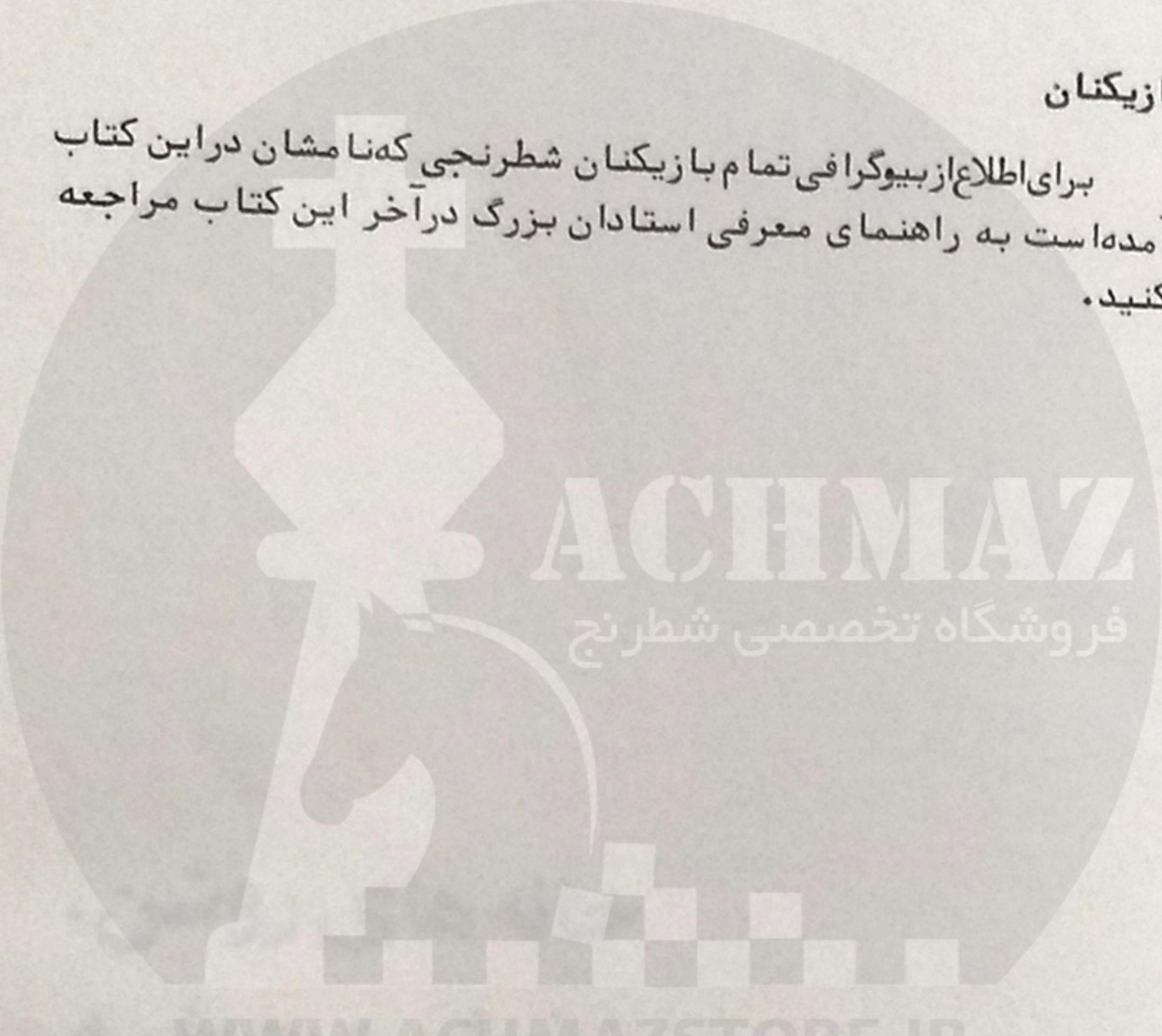
1.Nc7+ Kb8 2.Na6+ Ka8 3.Bc6 مات
 1.Nc7+ یعنی سفید در اولین حرکت، اسب خود را به c7 برده و کیش می دهد .

1. Nc7+ Kb8 یعنی در اولین حرکت سیاه، شاه به b8 رفته است .
 2. Na6+ یعنی در دومین حرکت سفید، اسب به a6 رفته و کیش می دهد .
 3. Bc6 یعنی در سومین حرکت سفید، فیل به c6 رفته و مات .
 و مات ، یعنی در سومین حرکت سفید، فیل به c6 رفته و مات می کند .

توجه کنید که شماره، حرکت فقط قبل از حرکت سفید و یکبار نوشته می‌شود. در این کتاب حرکتهای واقعی بصورت پررنگ نوشته شده است. و حرکتهای احتمالی بصورت کم رنگ آمده است.

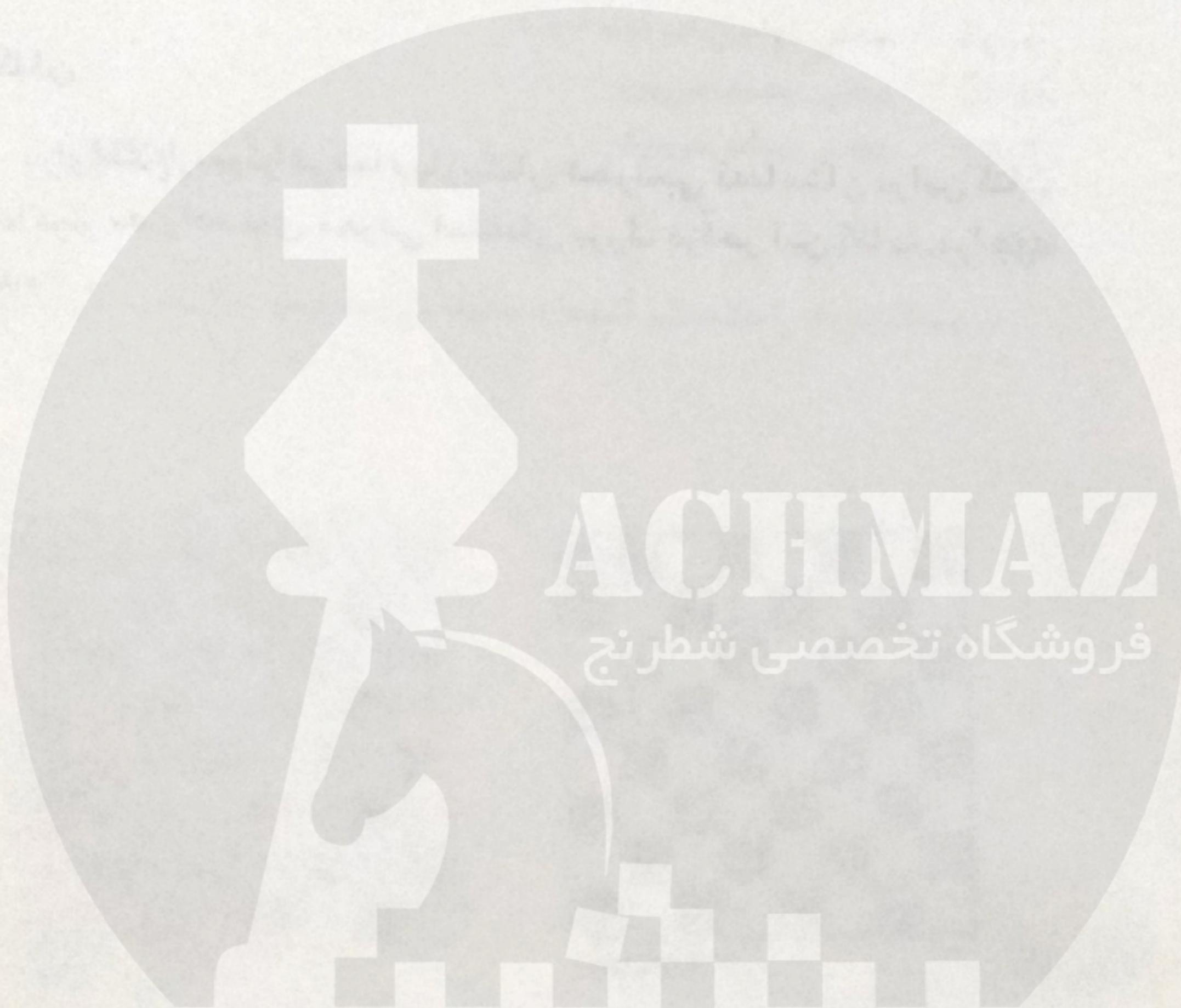
بازیکنان

برای اطلاع از بیوگرافی تمام بازیکنان شطرنجی که نامشان در این کتاب آمده است به راهنمای معرفی استادان بزرگ در آخر این کتاب مراجعه کنید.

ACHMAZ
فروشگاه تخصصی شطرنج

WWW.ACHMAZSTORE.IR

WWW.ACHMAZSTORE.IR

در کتاب «اصول شطرنج مدرن» بروس پاندولفینی نشان داد که چگونه می‌توان بر اصول اولیه در شطرنج تسلط پیدا کرد. و حالا در کتاب «شطرنج مدرن روس» پاندولفینی از روش آموزشی موفق و موثر و منحصر به فرد خود، برای ارائه یک دوره کامل آموزشی در سطح شطرنج متوسط و پیشرفته استفاده می‌کند. این کتاب براساس شش بازی از بازیهای استادان «فلیکس کاسپاروف»، شاید بهترین استادان نسل جوان شوروی، از کشوری با صاحب عنوان قهرمانی بیش از ۵۵ دوره از ۶۰ دوره جهان، نوشته شده است.

پاندولفینی مجموعه‌ای از اصول و راهنمایی‌ها را - مانند خانمهای روشن، زمان، حمله، پیشروی پیاده‌ها، ضدحمله و... - در شش فصل، حاوی نازیهای بدقت انتخاب شده، با مقدمه‌ای بنام «در جستجوی چیزی» و سوال و جواب در باره هر حرکت و در هر صفحه برگزیدهای گرانبهای از توصیه‌ها و تفاسیر شطرنج بازار بزرگ جهان را به خوانندگان ارائه می‌دهد.

با شرح مختصر و مفیدی از زندگی استادان شطرنج، ۱۰۱ دیا گرام راهنمای علام جبری، و با ارائه اصول متداول و سبکهای ویژه در جهان شطرنج، کتاب شطرنج مدرن روس، کتابی ویژه و استثنائی در شطرنج متوسط و بالاتر بشمار می‌دود.